

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Utlendingsdirektoratet,
Utlendingsnemnda,
Politidirektoratet

Kopi:
Arbeids- og sosialdepartementet,
Utenriksdepartementet

Nr.
G-32/2020

Vår ref
18/1976

Dato
9.12.2020

G-32/2020 – Ikrafttredelse av endringer i utlendingsforskriften – fortsatt opphold til britiske borgere og deres familiemedlemmer etter Storbritannias uttreden av EU

Justis- og beredskapsdepartementet har gjort endringer i forskrift 15. oktober 2009 nr. 1286 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsforskriften, utlf.). Ny §§ 19-33 til 19-37 regulerer rett til oppholdstillatelse for britiske borgere som innen 31. desember 2020 har hatt lovlig opphold etter EØS-regelverket og lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven, utl.) kapittel 13, samt deres familiemedlemmer.

1. Innledning

Storbritannia trådte ut av EU/EØS 31. januar 2020. Lov 29. mars 2019 nr. 8 om overgangsperiode ved Storbritannias uttreden av EU innebærer at britiske borgere, og deres familiemedlemmer, er omfattet av utlendingsloven kapittel 13 til utgangen av 31. desember 2020. Det ble 28. januar 2020 inngått avtale mellom EØS/EFTA-landene og Storbritannia om ordninger som følge av Storbritannias uttreden fra EU og EØS-avtalen (heretter Separasjonsavtalen eller avtalen), se [Prop. 10 LS \(2020-2021\)](#). Avtalen sikrer rettighetene til britiske borgere som har benyttet seg av retten til fri bevegelighet etter EØS-avtalen innen utløpet av overgangsperioden og tilsvarende for EØS/EFTA-borgere i Storbritannia. Avtalen gjelder også familiemedlemmer.

Postboks 8005 Dep, 0630 Oslo
Telefon 22 24 90 90

Utlendingsforskriften §§ 19-33 flg. må tolkes i lys av avtalen, herunder avtalens detaljerte saksbehandlingsregler i artikkel 17. Det følger av avtalens artikkel 64 at EFTAs overvåkningsorgan (ESA) skal ha myndighet til å føre kontroll med EØS/EFTA-statenes etterlevelse av avtalens del to om borgernes rettigheter. Denne myndigheten svarer til ESAs kompetanse til å kontrollere EØS/EFTA-statenes etterlevelse av EØS-avtalen. Avtalens del to speiler i all hovedsak bestemmelser om borgernes rettigheter i utmeldelsesavtalen mellom Storbritannia og EU¹. Tolkningen av utmeldelsesavtalen kan derfor også være relevant ved tolkningen av EØS/EFTA-landenes avtale.

2. Oppholdstillatelse til britiske borgere og deres familiemedlemmer

Ny § 19-33 regulerer oppholdstillatelse for britiske borgere og deres familiemedlemmer som har oppholdsrett etter EØS-regelverket i Norge ved utløpet av overgangsperioden (31. desember 2020). Rett til opphold etter bestemmelsen gjelder personer som fortsetter å bo i Norge etter utløpet av overgangsperioden. Bestemmelsen omfatter også personer som har vært bosatt i Norge med oppholdsrett, men oppholder seg i utlandet innenfor rammene av utlf. § 19-17 ved overgangsperiodens utløp.

I tillegg regulerer bestemmelsen rett til fremtidig familieinnvandring etter EØS-regelverket i tilfeller hvor søkerens familierelasjon til referanseperson som nevnt i bestemmelsens første ledd var etablert innen 31. desember 2020. Dette vil bl.a. omfatte barn, foreldre, søsken, ektefeller som giftet seg innen 31. desember 2020 og samboere som har etablert en varig tilknytning innen dette tidspunktet. Bestemmelsen regulerer videre rett til fremtidig familieinnvandring for barn som er født eller adoptert på et senere tidspunkt. Familieinnvandring for øvrig reguleres i medhold av utlendingsloven kapittel 6.

Vilkårene for oppholdsrett i lovens kapittel 13 gjelder tilsvarende for oppholdstillatelse som gis etter bestemmelsen, med mindre annet er særskilt bestemt. Britiske borgere som utøver oppholdsrett etter lovens § 111 ved utløpet av 2020, har etter søknad rett til oppholdstillatelse, dersom vilkårene for oppholdsrett etter lovens § 112 er oppfylt. Tilsvarende gjelder familiemedlemmer som har oppholdsrett etter lovens § 111 ved utløpet av 2020, dersom vilkårene for oppholdsrett etter § 113 eller § 114 er oppfylt. Utlendinger som utøver oppholdsrett inntil tre måneder etter lovens § 111 ved utløpet av 2020 har lovlig opphold etter § 19-33 sjette ledd annet punktum. For opphold utover tre måneder i Norge må vilkårene i utl. § 112 være oppfylt. For arbeidssøkere gjelder lovens § 111 tredje ledd tilsvarende.

Britiske tjenesteytere (utsendte arbeidstakere) som har rettigheter i medhold av EØS-avtalens artikkel 36 om tjenester er ikke omfattet av Separasjonsavtalen. Det innebærer at forskriftens bestemmelser om oppholdstillatelse ikke gjelder for britiske tjenesteytere som har hatt oppholdsrett frem til 31. desember 2020 etter lovens § 112 første

¹ Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community 2019/C 384 I/01.

ledd bokstav b. Britiske borgere som er utsendte arbeidstakere (tjenesteytere) fra et foretak som er etablert i et EØS-land eller Sveits, kan likevel yte tjenester i Norge etter reglene i utl. § 110 fjerde ledd og utlendingsforskriften § 19-8 og § 19-16 og kan søke oppholdskort etter utlendingsforskriften § 19-24.

Dersom vilkårene senere ikke er oppfylt, kan oppholdstillatelsen kalles tilbake, jf. utl. § 63, eller nektes fornyet, jf. utl. § 61.

Dersom søkeren er registrert med en oppholdsrett etter utlendingsloven kapittel 13 innen 31. desember 2020, skal utlendingsmyndighetene ved behandling av søknaden som hovedregel kun foreta person- og dokumentkontroll. Dette gjelder likevel ikke dersom utlendingsmyndighetene har opplysninger som gir grunn til å tro at utlendingen ikke fyller vilkårene for oppholdstillatelsen. I slike tilfeller kan utlendingsmyndighetene kreve ytterligere dokumentasjon, i tråd med lovens kapittel 13. Dersom søkeren ikke er registrert, skal utlendingsmyndighetene undersøke om vilkårene for opphold er oppfylt i tråd med lovens kapittel 13.

Britiske borgere og deres familiemedlemmer som har oppholdsrett i Norge ved utløpet av overgangsperioden må fremme søknad om oppholdstillatelse etter bestemmelsen senest 31. desember 2021. Søknaden anses fremmet ved oppmøte hos politiet for ID-kontroll mv. Familiemedlemmer som kommer til Norge senere må søke om oppholdstillatelse senest tre måneder etter ankomst, dersom dette er senere i tid. Dersom fristen ikke overholdes, kan det ikke hevdes rett etter denne bestemmelsen. Det følger av avtalen at dersom fristen ikke overholdes, skal ansvarlig myndighet vurdere årsaken til fristoversittelsen og gi tillatelse til å inngi søknad innen en rimelig forlenget frist dersom det foreligger rimelige grunner til at fristen ikke ble overholdt. Det må her ses hen til avtalens formål om beskyttelse av borgernes rettigheter og kravet om at vertsstaten bl.a. skal hjelpe søkerne med å unngå feil i søknaden og gi mulighet til å rette opp ev. mangler, feil eller utelatelser. Det bør bl.a. vurderes unntak dersom oversittelsen skyldes manglende kunnskap om regelverket. Bestemmelsen gir rett til å fremme søknad fra Norge og til opphold under søknads- og klagebehandlingen. Oppholdstillatelse etter utlf. § 19-33 danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse.

3. Grensearbeidere

Ny § 19-34 regulerer rett til opphold for britiske borgere som utøvet økonomisk aktivitet i Norge i henhold til EØS-avtalen artiklene 28 eller 31, uten at vedkommende har vært bosatt her (grensearbeider), og som fortetter å utøve slik økonomisk aktivitet etter utløpet av overgangsperioden. Avtalen innebærer at britiske borgere som har utøvet sin rett som grensearbeider i Norge innen utløpet av overgangsperioden, beholder sine rettigheter etter EØS-regelverket og skal få utstedt et dokument som bekrefter denne retten. Ny § 19-34 innebærer at grensearbeidere må søke om oppholdstillatelse innen 31. desember 2021. Britiske grensearbeidere som er omfattet av bestemmelsen har rett til å fremme søknad fra Norge, samt rett til opphold på samme vilkår som tidligere under

søknads- og klagebehandlingen. Tilsvarende gjelder familiemedlemmer til grensearbeidere.

Avtalen fastsetter at rettighetene til britiske borgere som omfattes av avtalen ikke påvirkes når de endrer status, f.eks. mellom student, arbeidstaker, selvstendig næringsdrivende og ikke yrkesaktiv. Det er derfor fastsatt at grensearbeidere kan få oppholdstillatelse etter utlf. § 19-33 dersom vilkårene i utl. § 112 er oppfylt på et senere tidspunkt. Dette vil bl.a. omfatte tilfeller der en grensearbeider flytter til Norge for å arbeide, eller bevarer sin status som arbeidstaker dersom vilkårene i utl. § 112 annet ledd er oppfylt.

4. Permanent oppholdstillatelse

Ny § 19-35 gir britiske borgere og deres familiemedlemmer som er omfattet av Separasjonsavtalen rett til permanent oppholdstillatelse i medhold av utl. § 62, dersom de fyller vilkårene for varig oppholdsrett, jf. utl. §§ 115 og 116. Dette innebærer et krav om fem års botid.

Bestemmelser i loven og forskriften om permanent oppholdstillatelse gjelder tilsvarende i saker som er omfattet av § 19-35, med mindre annet er særskilt bestemt, herunder gjelder utlf. § 17-7 i første ledd bokstav g om vandelsopplysninger og utl. § 62 tredje ledd om berostillelse. Det beregnes ikke tilleggstid dersom søkeren ikke blir utvist, jf. utl. § 62 fjerde ledd. Kravene i utl. § 62 første ledd om opptjeningstid, selvforsørgelse mv. gjelder ikke.

Søkere med varig oppholdsrett innen 31. desember 2020 må fremme søknad om permanent oppholdstillatelse innen 31. desember 2021. Dette gjelder også personer som oppholder seg i utlandet innenfor rammene av utl. § 115 første ledd tredje punktum. Tilsvarende gjelder også personer som har hatt en varig oppholdsrett i Norge, og som oppholder seg eller har hatt opphold i utlandet innenfor rammene av § 19-35 siste ledd og avtalens artikkel 10, jf. artikkel 14 nr. 3. Det gjøres unntak fra søknadsfristen dersom det foreligger rimelige grunner til at fristen ikke er overholdt.

Dersom søkeren er registrert med en gyldig varig oppholdsrett etter lovens kapittel 13 innen 31. desember 2020, skal utlendingsmyndighetene som hovedregel kun foreta en identitetskontroll ved søknad om permanent oppholdstillatelse, med mindre utlendingsmyndighetene har opplysninger som gir grunn til å tro at utlendingen ikke fyller vilkårene for tillatelsen. For eksempel skal personer som har hatt varig oppholdsrett, men som har hatt opphold i utlandet i mer enn to år, fremme søknad om permanent oppholdstillatelse innen fristen for å kunne bevare denne retten. Bestemmelsen i § 19-33 sjette ledd om rett til fortsatt opphold på samme vilkår som tidligere før søknaden er fremmet og inntil søknaden er endelig avgjort gjelder tilsvarende.

Utlendinger med permanent oppholdstillatelse i medhold av § 19-35 kan oppholde seg utenfor riket i inntil fem påfølgende år uten at tillatelsen bortfaller. Dette følger av avtalen og er en utvidet rett til opphold utenfor riket, sammenliknet med utl. §§ 115, 116 og

62. Personer som oppholder seg utenfor riket i mer enn fem påfølgende år må søke om oppholdstillatelse etter utlendingslovens alminnelige bestemmelser dersom de ønsker å flytte tilbake til Norge. Sammenhengende opphold i utlandet før og etter utløpet av overgangsperioden medregnes.

Britiske borgere og familiemedlemmer som har permanent oppholdstillatelse eller bopsettingstillatelse i Norge etter tidligere regelverk behøver ikke søke om permanent oppholdstillatelse etter § 19-35. Disse plikter imidlertid å skaffe seg et oppholdskort, jf. utl. § 64 a og utlf. §§ 12-16 flg., innen samme frist. Oppholdskortet utstedes med hjemmel i § 19-35.

Utlending med oppholdstillatelse etter utlf. § 19-33 kan også søke om permanent oppholdstillatelse etter tre års botid dersom *alle* vilkårene i utl. § 62 er oppfylt. Utlendingen må ved slik søknad betale tilsvarende gebyr som andre søkere, jf. utlf. § 17-10 første ledd bokstav c.

5. Utvisning

Ny § 19-36 presiserer at reglene om utvisning i lovens kapittel 8 gjelder for utlendinger som får oppholdstillatelse etter de nye forskriftsbestemmelsene. Annet ledd regulerer valg av utvisningshjemmel før søknad er fremmet og frem til søknad om oppholdstillatelse er endelig avgjort. Bestemmelsen innebærer at utl. § 67 om utvisning av utlendinger som har midlertidig oppholdstillatelse vil komme til anvendelse for personer som fyller vilkårene i utlf. § 19-33. Videre innebærer bestemmelsen at utlendinger som fylte vilkårene for varig oppholdsrett skal vurderes etter utl. § 68 om utvisning av utlendinger som har permanent oppholdstillatelse. Tredje ledd regulerer skjæringstidspunkt for valg av regelverk om utvisning. Dersom utlendingen har begått en straffbar handling innen 31. desember 2020 som danner grunnlag for utvisning, skal spørsmålet om utvisning vurderes etter EØS-regelverket. Dette gjelder også dersom den straffbare handlingen strekker seg over en periode både før og etter 31. desember 2020, med mindre de handlingene som begås etter dette tidspunktet i seg selv er tilstrekkelig for utvisning etter lovens kapittel 8.

6. Andre bestemmelser i utlendingsloven og -forskriften

Oppholdstillatelse etter utlf. § 19-33 og permanent oppholdstillatelse etter utlf. § 19-35 gis på grunnlag av de vilkårene som gjelder for personer som er omfattet av EØS-avtalen, jf. utlendingsloven kapittel 13 og tilhørende forskrifter. Bestemmelser i utlendingsloven eller i forskrift til loven som regulerer forhold for personer som er omfattet av EØS-regelverket gjelder derfor tilsvarende, med mindre annet er særskilt bestemt. Dette innebærer bl.a. at bestemmelser om informasjonsinnhenting i saker om oppholdsrett etter lovens kapittel 13 gitt i medhold av utl. § 84, gjelder tilsvarende i saker om oppholdstillatelse etter forskriften her. Lovens kapittel 7 om allmenne regler om oppholdstillatelse mv. skal likevel gjelde med mindre annet er særskilt bestemt, selv om utl. § 54 avgrenser kapitlet mot saker som er omfattet av lovens kapittel 13. Utlendingslovens alminnelige regler om saksbehandlingen mv. gjelder tilsvarende med

mindre annet er særskilt bestemt, herunder utlf. § 17-11 a om gebyr ved bestilling av nytt oppholdskort.

Avtalen omfatter en rekke bestemmelser om prosessuelle forhold, samt om retten til inn- og utreise. Dette ivaretas gjennom eksisterende bestemmelser i utlendingsloven og -forskriften, som er gitt tilsvarende virkning.

7. Ikrafttredelse

Instruksen trer i kraft 1. januar 2021.

Med hilsen

Nina E. D. Mørk (e.f.)
avdelingsdirektør

Gunhild Bolstad
departementsrådgiver

Dokumentet er godkjent og sendes uten signatur

Vedlegg: Endringsforskrift av 9. desember 2020